

Porušení smlouvy

Klient potřebuje vědět, že může začít jednat s věřiteli ještě před tím, než dojde k porušení smlouvy. Čím dříve se věřitel dozví, že nedostane další splátku, tím větší je šance na odložení či snížení splátek. Klienti si často myslí, že odložením splátek mají vyhráno, ale je třeba je motivovat k aktivnímu řešení situace, ať už je příčina porušení smlouvy jakákoli. Zároveň by se každému z dlužníků mělo dostat vysvětlení, že se dluhy řešit dají, ale chce to čas, vůli a jejich aktivní přístup. Čím větší dluh je, čím déle nebyl splácen, tím více to bude bolet.

Důležité: Odklad splátek je časově ohraničen - obvykle max. 6 měsíců. Během odkladu dluh dál narůstá o úroky.

Časté chyby: Klienti si dohodnou odklad splátek ústně, aniž by to byli schopni prokázat. Později zjistí, že k žádnému odkladu nedošlo. Dluh narostl o sankce, úroky, hrozí soud.

Doporučení:

- společně sestavit aktualizovaný osobní rozpočet a seznam věřitelů, zvážit zvýšení příjmů a snížení výdajů
- je-li to možné, přečíst tu část smlouvy, která mluví o sankcích a úrocích z prodlení a seznámit klienta s možnými následky nesplácení
- motivovat klienta k aktivní komunikaci s věřiteli s cílem dojednat odklad či snížení splátek
- vysvětlit klientovi, že sliby věřitelům je nezbytné podepřít skutkem - žádost musí být doplněna kopií ústřížku složenky
- zároveň je třeba klienta informovat, že není povinností věřitele takové žádosti vyhovět
- pojmenovat příčinu porušení smlouvy a hledat řešení k nápravě (příčiny: přečerpaný rozpočet - nezbylo na splátku; ztráta zaměstnání; rozpad vztahu; ztráta práce; nemoc...)

Upomínky, výzvy

Věřitelé mohou k vymáhání pohledávek použít různá interní oddělení či externí firmy, stejně tak mohou svou pohledávku takzvaně postoupit jinému subjektu, který pak nastoupí na jejich místo.

Důležité: Klientům je třeba vysvětlit, že „exekuční oddělení“ je pouze oddělení nikoli exekutorský úřad oprávněný provádět exekuci podle exekučního řádu. Exekutor je povinen se prokázat průkazem.

Časté chyby: Klienti si často myslí, že jim exekuční oddělení může zabavit vybavení domácnosti či obstatit účet.

Doporučení:

- tlumočit klientovi dokumenty, vyžaduje-li to situace a uvést na pravou míru pojmy „exekuční oddělení“ a „exekutorský úřad“
- motivovat k pečlivé evidenci všech písemností vést k aktivnímu jednání s věřiteli
- doporučit návštěvu psychologa, je-li klientova psychická odezva na stresovou situaci danou upomínkami a telefonáty věřitelů neobvyklá

Konsolidace

Klienti s více dluhy mohou často přicházet s cílem zajistit vhodnou konsolidaci, tedy sloučení několika závazků do jednoho. Není v moci sociálního pracovníka, aby se orientoval ve finančních produktech, proto je vhodné klienta odeslat k finančnímu poradci. Je však dobré upozornit, že banky uplatňují při schválení konsolidace přísné podmínky - zejména čistý registr dlužníků apod. Konsolidaci u jiných než bankovních institucí nelze doporučit.

Exekutorské zápisy

Věřitelé se obvykle snaží vymáhání urychlit a zefektivnit, proto mnozí z nich volí - u klientů se špatnou platební morálkou - cestu exekutorského zápisu, uznání dluhu s doložkou vykonatelnosti či nejrůznější formy dohod o splátkách se zakomponovanou rozhodčí doložkou.

Časté chyby: Dlužník podlehne iluzi, že podobný splátkových kalendář problém vyřeší. Často si však nespočítá, že přísné podmínky (zejména výši splátek) dříve či později nebude schopen dodržet a navíc za vyhotovení výše uvedených zápisů či dohod bude muset zaplatit několik tisíc korun. Při zpoždění byť jen jedné ze splátek se stává splatný celý dluh a v případě exekučního zápisu či uznání dluhu s doložkou vykonatelnosti může jít věřitel rovnou za exekutorem. V případě rozhodčí doložky se věc dostane k rozhodci, tzn. nikoli k okresnímu soudu.

Doporučení:

- důkladně přečíst věřitelem navrhovaný dokument
- vysvětlit, že lze zkusit s věřitelem jednat o změně smluvních ujednání
- konfrontovat klienta s riziky plynoucími z nedodržení podmínek

Soudní obsílky

Nemá-li věřitel žádný vykonatelný dokument (viz výše uvedené zápisy, rozhodčí nález apod.) a rád by svůj nárok vymáhal prostřednictvím exekutora, potřebuje nutně rozhodnutí soudu. Na ten se pak obrací s návrhem na vydání platebního rozkazu nebo se žalobou.

Doporučení:

- klientovi je vhodné vysvětlit, že odpor proti platebnímu rozkazu (opravný prostředek podobný odvolání) má smysl podávat zejména tehdy, pokud u soudu může prokázat, že žádný závazek vůči žalobci (věřiteli) nemá nebo že jím uváděná výše dluhu nesprávná.
- odporem se nařizuje standardní soudní projednání, kterým se sice protáhne vydání rozhodnutí, avšak za cenu značného navýšení nákladů (právní zastoupení protistrany apod.)
- klient potřebuje vědět, že i v této situaci je možné něco dělat. Pokud se s věřitelem včas dohodne, ten může vzít žalobu zpět a další náklady tím nenarostou.

Důležité: Platební rozkaz je třeba doručit do vlastních rukou, nepodařilo-li se jej doručit, je neplatný. Přejde-li klient, který nemá potřebné dokumenty nebo si není jist výší dluhu či stavem řízení, je třeba jej informovat o možnosti nahlédnout do soudního (či jiného spisu). Stačí se prokázat občanským průkazem.

Exekuce

Existuje-li exekuční titul (viz níže), může se věřitel obrátit na exekutora.

- vykonatelné rozhodnutí soudu, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek,
- vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud přiznává právo nebo postihuje majetek,
- vykonatelný rozhodčí nález,
- notářský zápis se svolením k vykonatelnosti nebo exekutorský zápis,

- vykonatelné rozhodnutí orgánu veřejné správy včetně platebních výměrů, výkazů nedoplatků ve věcech daní a poplatků a jiných rozhodnutí, jakož i vykonatelný smír,
- vykonatelné rozhodnutí a výkaz nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení.

Klientovi by měl před samotným provedením exekuce obdržet soudem vydané usnesení o nařízení exekuce (doručuje se do vlastních rukou, v případě nepřevzetí platí doručení fikcí) a pověřeným exekučním úřadem vydaný exekuční příkaz.

Doporučení:

- očekává-li klient exekuci, je vhodné jej předem seznámit s tím, jakými způsoby je možné exekuci provést (příkázání pohledávky z účtu povinného alias obstavení účtu, srážky ze mzdy či z jiného příjmu, zabavení movitých či nemovitých věcí) a jaká má exekutor práva či pravomoci
- zároveň je vhodné vysvětlit, že může zabavit pouze majetek povinného; pokud toto pravidlo poruší, lze podat návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu přímo k exekutorskému úřadu
- klientovi je také třeba sdělit, že i při probíhající exekuci je možné jednat, konkrétně dohodnout s exekutorem splátkový kalendář a tím předejít nepříjemným návštěvám v bytě apod.

Osobní bankrot

V případě, že se klient ocitl v dluhové pasti a není schopen dostát svým závazkům, je možné začít společně uvažovat o možnosti jeho oddlužení. Sociální pracovník by měl znát minimálně základní podmínky, které úspěšný proces oddlužení umožňují.

Časté chyby: Velká očekávání lidí bez pravidelného a dostatečného příjmu.

Zároveň klienti mnohdy opomíjí fakt, že po nich soud může požadovat zaplacení zálohy na náklady řízení ve výši až 50.000 Kč, což může být velký problém.

Kromě splátek věřitelům jsou také povinni platit zhruba tisíc korun měsíčně - odměnu insolvenčnímu správci. Pokud to při počátečním propočtu nezohlední, v konečném důsledku nemusí být schopni splatit v pěti letech požadovaných alespoň 30% dluhů.

Návrh na povolení oddlužení může podat každý **dlužník-nepodnikatel**, který je **v úpadku** nebo v úpadku hrozícím a zároveň je schopen svým nezajištěným věřitelům splatit jednorázově (zpeněžením svého majetku) nebo ve splátkách (srážkami ze mzdy) **alespoň 30 %** jejich pohledávek. Pokud soud rozhodne o úpadku a schválí oddlužení, **ustanoví insolvenčního správce**.

Dlužník musí **po dobu 5 let vykonávat přiměřenou výdělečnou činnost a usilovat o maximální uspokojení věřitelů**.

Insolvenční soud může zrušit již schválené oddlužení, jestliže dlužník neplní podstatné povinnosti schváleného oddlužení nebo pokud se ukáže, že **podstatnou část svých závazků nebude schopen splnit**. Důvodem pro zrušení oddlužení může být i to, že dlužník po schválení oddlužení zavíní vznik dalších závazků, které nehradí. V případě zrušení oddlužení dojde k prohlášení konkursu na majetek dlužníka.

Pokud dlužník řádně a včas splní podmínky schváleného oddlužení, **osvobodí ho soud na základě jeho návrhu od zůstatku nesplacených závazků, které byly přihlášeny do oddlužení, ale také od závazků, které do oddlužení přihlášeny nebyly, přestože přihlášeny být mohly**.

Doporučení:

- www.insolvencnizakon.cz
- probrat s klientem základní podmínky, vytisknout mu formulář podání z internetu a poslat do nejbližší občanské poradny